

в семейството и общността. При това положение жените в още по-голяма степен се превръщат за тях в дехуманизиран обект и в основен ресурс на символната и икономическата власт на отделния мъж, родствената група или културната субгрупа.

Масовата продължителна безработица постепенно доведе до намаляването на някои общоразпространени „доминантни модели на мъжественост“, като този на отговорния съпруг и баща, осигуряващ чрез уменията и всекидневния упорит труд прехраната и благоденствието на семейството си. Този модел все още е валиден сред отделни субгрупи, запазили традиционния си занаят или заменили го с нов (например в групите на ковачите, на тенекеджиите, които днес все по-често се занимават с поправка на коли, улуци и покриви, на строителите, на хамалите и т.н.), както и сред семействата с по-високо образование и квалификация, които запазиха работните си места. Но моделът престава да е доминиращ в представите на „голите цигани“, на дълготрайно безработните и особено на момчетата и младежите от тези среди и групи.

В същото време наблюдаваме укрепването на други модели, типични за маргинализирани общности – този на „мъжкаря“, преуспяващ благодарение на физическата си сила, агресивността, твърдостта и уменията авторитарно да налага волята си; модела на „големия играч“ (Mirchev 2008), на човека, който натрупва богатство с дейности на ръба или извън рамките на закона на „гаджѐ“ (прекупвача, дребния търговец, който умело укрива доходите си от данъчните служби, лихваря, сводника, трафиканта, производителя на изкуствен алкохол, ловкия криминален престъпник).

Същественото е, че тоталният контрол върху жените е основен източник на символна, социална и икономическа власт при всички модалности на мъжествеността в ромската общност. В групите на калдарашите, ловарите, тракийските калайджии и отделни субгрупи на ромите мюсюлмани (хорохане рома) жените служат като основно средство за обмяна и акумулиране на власт. Ако в семейството са отгледали хубаво, здраво и умело момиче, запазило девствеността си до деня на сватбата, бащата ще може да го „продаде“ в заможен и силен род и по този начин да си осигури икономическата, социалната и